

Çatışma sonrası Turizm Sektöründe Mülteci Girişimciliğinin Desteklenmesi

TURİZM SEKTÖRÜNDE MÜLTECI GİRİŞİMCİLİĞİ KONUSUNDA
BİR REHBER

Bu yayın sadece yazarlara ait görüşleri yansıtmaktadır ve Avrupa Komisyonu'nun bu yayının üretimine verdiği destek yayın içeriklerini de onayladığı anlamına gelmez. Avrupa Komisyonu, bu raporda yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Çatışma sonrası
turizm sektöründe
mülteci girişimciliğinin
desteklenmesi

İçerik

- Proje hakkında
- Proje ortakları
- Hoşgeldiniz!
- Vaka Çalışmaları
 - İrlanda vaka çalışması 1
 - İrlanda vaka çalışması 2
 - Ukrayna vaka çalışması 1
 - Ukrayna vaka çalışması 2
 - Dünyada farklı vaka çalışmaları 1
 - Belçika vaka çalışması 1
 - Belçika vaka çalışması 2
 - Hırvatistan vaka çalışması 1
 - Hırvatistan vaka çalışması 2
 - Dünyada farklı vaka çalışmaları 2
 - Türkiye vaka çalışması 1
 - Türkiye vaka çalışması 2
- İrlanda, Belçika, Hırvatistan, Türkiye ve Ukrayna'da iş kurmak
 - Adım adım kılavuz
 - İş planı yazma
 - Finans ve bankacılık ipuçları
 - İşletmeyi kaydetmek
 - Pazarlama ve büyüme
 - Vergi ve sigortalar
 - İşe alım ve düzenlemeler
- Mülteci girişimci olmak – Danışmanlık ve duygular

Proje hakkında

Shannon Teknoloji Üniversitesi (İrlanda) liderliğindeki INSPIRE projesi, turizm sektöründe mülteci ve benzeri durumdaki girişimcilerin ihtiyaçlarını destekleyecektir.

Bu rehber, iyi uygulama ve başarının önündeki engelleri ele alan vaka incelemelerini içermekte ve çatışma sonrası turizm işi kurmak isteyen mülteci ve benzeri durumda olan yerinden edilmiş kişiler için öneriler sunmaktadır. Rehber, yürütülen yenilikçi proje aracılığıyla mültecilerin sosyal entegrasyonunu ve yüksek öğrenime erişimini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Turizm işletmesi açan mülteciler, ev sahibi ülkelerin ekonomisine katkıda bulunurken aynı zamanda ekonomik istikrarlarını da artırabilirler. Ayrıca, çatışma sonrası ülkelere dönmeleri olasılığı doğarsa, yeniden yerleşime yardımcı olabilecek benzersiz beceri birikimi kazanmış olurlar. Birçok ülkenin ekonomisi, savaşlar gibi çatışmaların sonrasında ekonomik toparlanma aracı olarak turizmden faydalanacaktır.

Turizm girişimleri, turistlerin ilgisini çekecek özgün deneyimler sunarak mültecilerin benzersiz kültürel bilgilerinden yararlanmalarına olanak tanır. Turizm işletmeleri istihdam yaratır, kültürler arası anlayışı teşvik eder ve topluluk entegrasyonunu destekler. Ayrıca mültecilerin yaşamlarını onurlu, bağımsız ve bir amaç duygusuyla yeniden inşa etmelerine olanak tanır. Mültecilerin sahip olduğu işletmeler, sürükleyici seyahat deneyimlerine yönelik artan talepten yararlanarak büyüyebilir, hem yerel ekonomiyi hem de mültecilerin finansal geleceğini olumlu yönde etkileyebilir. Aynı zamanda mültecilerin hem bulundukları yerlerde hem de geri dönmeleri halinde kendi ülkelerinde zengin bir kültürel miras sergilemelerine olanak tanır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

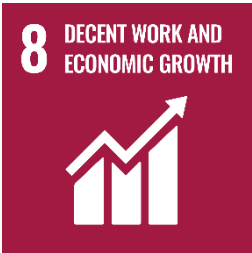
Projemiz, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin aşağıdaki hedeflerine göre haritalandırılmıştır. Oluşturduğumuz her vaka çalışması, çalıştay ve kaynak, aşağıdaki Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

Projemiz, girişimcilik becerilerini, bilgisini ve güvenini geliştirerek toplumdaki en dezavantajlı kesimlerden bazılarının entegrasyonunu amaçlamaktadır.

Inspire kapsamında hazırlanan rehber, dijital rozet, çalıştaylar ve diğer tüm kaynaklar aracılığıyla mülteci durumundaki insanlara, yüksek öğrenim akademisyenlerine, sivil toplum kuruluşlarına ve küçük ve orta büyüklükteki işletmelere kaliteli eğitim sağlamayı amaçlar.

Projemiz, ekonomik geleceklerini kendileri belirleyecek katılımcılarımıza ilham vermeyi ve benzersiz, ödüllendirici kariyer fırsatları yaratmayı amaçlamaktadır.

Sivil toplum kuruluşları, mülteci durumundaki kişiler, sosyal girişimler, devlet destekleri ve KOBİ'lerle ortaklıklar geliştirerek, girişimcilerin dayanıklılık ve entegrasyonlarının geliştirilmesini ve desteklenmesini hedeflemekteyiz.

Proje ortakları

Report Contributors

Dr Tony Johnston,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Dr Noëlle O'Connor,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Dr Serhii Matyukh,
Khmelnitskiy National
University, Ukraine

Nikolina Demark,
PAR University of
Applied
Science, Croatia

Alex Yu,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Yvonne Farrand,
Businet

Dr Gurhan Aktas,
Dokuz Eylül University,
Türkiye

Dr Elif Uzgoren
Dokuz Eylül University,
Türkiye

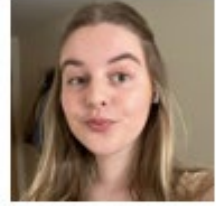
Dr Allan Lawrence,
Businet

David Taylor,
Businet

Lesia Steblo,
DVA, Ukraine

Natasha Farrand
Businet Research
Assistant

Christel Maenen,
PXL, Belgium

Dr Kateryna Skryba,
Khmelnitskiy National
University, Ukraine

Hoşgeldiniz!

Rehberimize hoşgeldiniz! Bu rehber kitap, mülteci benzeri durumlardaki kişilerin kendi turizm işlerini kurmalarına ve büyötmelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Girişimciliğı ister ilk kez düşünöyor olun ister halihazırda deneyiminiz olsun, mültecilerin karşılaştığı zorluklara ve fırsatlara göre uyarlanmış pratik bilgiler ve kaynaklar rehberde sunulmaktadır.

Rehberde, bir iş planı oluşturmaya yönelik pratik tavsiyelerden vergi, istihdam, sigorta ve bankacılıkla ilgili yerel uygulamalara kadar işinizi başarıyla başlatmak için ihtiyacınız olan her şeyi bulacaksınız. Rehber, turizm işletmelerini başarıyla kuran mülteci girişimcilere dair gerçek olaylardan derlenen vaka incelemeleriyle başlamaktadır. Bu hikayeler size ilham verecek ve büyüyen bu sektördeki engellerin aşılması ve fırsatların değerlendirilmesi konusunda değerli dersler sunacaktır.

Adım adım kılavuz başlıklı bölüm, yasal ve düzenleyici gerekliliklerin anlaşılması, vergi ve mali yapıların oluşturulması ve fon sağlanması dahil olmak üzere bir iş kurmanın temel yönlerini kapsar. Nakit akışını yönetme, hibe veya kredi başvurusu yapma ve vergileri yönetme konusunda ipuçları sunulmaktadır. Böylece girişiminizin mali açıdan kontrolünü en başından itibaren sağlayabilirsiniz. Rehber, farklı kitlelere hitap etmek için birden fazla dilde hazırlanmıştır. Son bölümlerde, yerel işletme destek kuruluşları, ağ oluşturma fırsatları ve eğitim programları gibi ek kaynakların bağlantıları da sunulmaktadır; bunların tümü işinizi büyötmeye, yerel ekonomiye entegre olmanıza veya ülkenizi terk etmenize sebep olan olayların ortadan kalkması ile tekrar dönüşünüzün mümkün olması halinde işinizi yeniden inşa etmenize yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Bu rehberi takip ederek turizm alanındaki tutkunuzu sürdürülebilir bir işletmeye dönüştürecek, hem içinde bulunduğunuz toplumu hem de geleceğinizi olumlu yönde etkileyecek bilgi ve güveni kazanacaksınız.

Inspire

Bir kaç kelimeyle!

- ❖ Mülteci durumundaki insanlar
- ❖ Sivil toplum kuruluşları
- ❖ Yüksek Öğrenim
- ❖ Dijital Rozet
- ❖ Bankacılık ve Finans
- ❖ Hibe Yardımı
- ❖ Hedefler İçin Ortaklık
- ❖ Girişimciliğin Desteklenmesi
- ❖ Yeni İşletmeler
- ❖ Kültürel Entegrasyon
- ❖ İleri Eğitim Olanakları
- ❖ Yenilik
- ❖ Yoksulluğa Son Vermek
- ❖ İnsana Yakışır Emek
- ❖ Fırsatlar
- ❖ Aktarılabılır Beceriler
- ❖ Şirket Kaydı
- ❖ Vergi
- ❖ Sigorta
- ❖ Yenilik
- ❖ Sosyal Katılım
- ❖ Değişen Turizm Ortamı

Entrepreneurship Goals Decent Grant
Higher Novelty NGOs Businesses
Company Poverty Situations Social
Digital Supporting People Aid Badge
Labour Ending Tourism New Integration
Refugee Education
Training Inclusion Skills Transferable
Opportunities Insurance
Partnership Banking Finance Innovation

Rehber Kullanımı

Rehber boyunca karşılaştığınız hususlar:

Videolara, bloglara, podcast'lere ve daha fazla okumaya yönelik harici bağlantılar

Mülteci girişimciliğine ilişkin bazı gerçekler ve istatistikler

Eğitimciler, KOBİ'ler, STK'lar ve mülteci benzeri durumlardaki kişiler için fikirler

Turizm girişimciliğiyle ilgili daha fazla destek, rehberlik ve fikirlere bağlantılar

Veritabanımızı, raporlarımızı ve diğer destekleri görmek için <https://www.inspireproject.eu/> adresindeki proje web sitemizi ziyaret etmeyi unutmayınız.

Biliyor musunuz?

Mülteci Girişimciliğine Yönelik Küresel Yol Haritası, BMMYK ve ortaklarına mülteci girişimciliğini desteklemeleri için stratejik rehberlik sağlar ve bu alandaki mevcut fırsatları ve küresel en iyi uygulamaları yansıtır. Bu yararlı kaynağı şu adreste bulabilirsiniz:

<https://www.unhcr.org/ie/media/global-roadmap-refugee-entrepreneurship>

Turizm Sektöründe Mülteci Girişimciliği Vaka Çalışmaları

BiaFriend: İrlanda'da mültecilerin yemek pişirme deneyimlerine odaklanan bir sosyal girişim

1

İlk vaka çalışmamız, 2021 yılında kurulan, mülteci şeflerle çalışan ve gönüllülerden oluşan ekip tarafından oluşturulan çevrimiçi platform Bia Friend'i konu alıyor. İşletme Dublin'de bulunuyor. Bia Friend sınıflarında katılımcılara sığınmacılar ve mülteci şefler tarafından eğitim veriliyor. Amaç, sosyal entegrasyonu teşvik etmek için gıdayı bir araç olarak kullanmak. Dersler EventBrite'ta duyuruluyor ve Zoom aracılığıyla veriliyor. Derslerde çeşitli dünya yemeklerinin pişirilme teknikleri öğretiliyor.

Bu girişimin hem etki hem de operasyon açısından dikkate değer birçok yönü var. İlk olarak, gıdanın uzun süredir mükemmel bir entegrasyon aracı olarak kabul edildiğini, ancak iş açısından bakıldığında üzerinde çalışılması karmaşık bir alan olabileceğini belirtmek gerekir. Düzenlemeleri, yasaları, gıda güvenliği eğitimlerini ve başlangıç maliyetlerini düşünün. Evden çalışmak ve çevrimiçi kurslar sunmak, karmaşık ekipmanlara yatırım yapmaya gerek kalmadan yemek pişirmenin gösterilebileceği alternatif ve daha düşük maliyetli bir katılım yöntemi sağlar. Ödeme rezervasyon sırasında talep edilebildiğinden, gelir ve geliri yönetmek de daha kolay olur. Bu da kayıt yapanların derslere katılmama riskini azaltır.

Turizmin Sınırlarında : Dublin’de Gizli Sokak Turları Vaka Çalışması

2

Lokasyon: Dublin, Erişim: <https://www.secretstreettours.org/>

Dublin'deki Gizli Sokak Turları, evsizlerin perspektifinden ve deneyimlerinden yola çıkarak konuklara Dublin sokaklarını keşfetmenin yeni bir yolunu sunan, kar amacı gütmeyen bir sosyal girişimdir. Evsizlik genel olarak İrlanda'da ve özel olarak Dublin'de acil bir sosyal sorundur; çok sayıda vatandaş ve mülteci geçici veya uygunsuz konaklama yerlerinde ya da hiçbir konaklama yeri olmadan yaşamlarını sürdürmektedir. Kuruluşun hedefi, rehberlik yapan evsiz bireyleri kendi kendine yeterli bir yaşama doğru hazırlamak için beceri ve güvenle güçlendirmek ve aynı zamanda tur katılımcılarında Dublin'in en acil sosyal zorluklarından biri hakkında farkındalık yaratmaktır. Birleşik Krallık'ta Unseen Tours (Londra) ve Invisible Cities (Edinburgh, Glasgow, York, Cardiff ve Liverpool) gibi benzer turlar başka destinasyonlarda da mevcuttur.

Haziran 2024 tarihli İrlanda Aylık Evsizler Raporu, acil barınma imkanına başvuran bireylerin sayısının bir ay içinde 144 (%1) artışla 14.303 kişiye ulaştığını gösteriyor. Bu rakam, yalnızca 5 milyon nüfuslu bir ülke olan İrlanda'daki evsizliğin boyutu hakkında bir fikir veriyor. Gizli Sokak Turları, bu turları geliştirmek ve sunmak için, güçlü bir sosyal etki yaratma potansiyeline sahip son derece dezavantajlı bir kesim ile çalışıyor. Turlar umut aşıyor ve en dışlanmış kişilerin bile dirençliliğinin bir miktar eğitim ve destekle sağlanabileceğini gösteriyor.

Turizmin Sınırlarında

2

BiaFriend veya Gizli Sokak Turları gibi girişimleri incelemek, Inspire programı için bazı yararlı bilgiler sunabilir. Sosyal girişimler, turistlere benzersiz, anlamlı deneyimler sunmak için kişisel deneyimlerden yararlanabilir. Ancak daha da önemlisi bunu yaparken aynı zamanda dışlanmış toplulukları da güçlendirebilir.

- 1. Dezavantajlı Sesleri Güçlendirmek:** Evsizlerin önderlik ettiği turlar veya Mültecilerin Yönlendirdiği Yemek Yapma Kursları, ötekileştirilmiş sesleri hikayenin merkezine yerleştiriyor. Mülteci girişimleri, benzer şekilde mültecilerin hikayelerini anlatmalarına ve benzersiz bakış açılarını paylaşımlarına olanak sağlamaya odaklanabilir.
- 2. Özgün Hikaye Anlatımına Odaklanmak:** Yemek pişirme dersleri ve şehir turlarının gücü özgünlüklerinde yatmaktadır. Rehberler sokaklardaki hayata dair kişisel hikayeleri ve deneyimleri paylaşırken aşçılar yemeklerle ilgili bilgilerini aktarmaktadır. Mülteciler için yolculukları, kültürleri ve yerinden edilme deneyimleriyle ilgili gerçek hayat hikayelerini paylaşmanın gücü, turistlerle derin bağlar kurmalarına olanak sunabilir.
- 3. Önyargıları Yıkma ve Empati Geliştirmek:** Evsizler için yürüyüş turları önyargılara meydan okuyor ve turistlerin evsizliğin insani yönünü görmelerine yardımcı oluyor. Benzer şekilde, farklı mülteci turizmi girişimleri yaygın yanlış anlamalarla mücadele edebilir ve mültecilere yönelik empatiyi geliştirebilir.
- 4. Sosyal Etki ve Ekonomik Güçlendirme:** Rehberli turların temel amacı sosyal etki yaratmak, evsizlikten etkilenen insanlara gelir ve istihdam sağlamaktır. Buradan yola çıkarak, mülteci girişimleri ile mültecilerin ekonomik olarak güçlendirilmesine ve becerilerinin geliştirilmesine odaklanmalıdır.

Turizmin Sınırlarında

2

5. Kültürel Değişim ve Öğrenme

Evsiz rehberler ile yürüyüş turları genellikle şehir yaşamının görünmeyen yönlerini vurgulayarak alternatif bir deneyim sunar. Mültecilerin öncülük ettiği turlar da benzer şekilde katılımcılarla mülteciler arasında mutfak kültüründen geleneklere uzanan çok geniş bir yelpazede benzersiz bir kültürel alışverişin deneyimlenmesine imkan sunabilir.

6. Toplum Paydaşları Arasında İşbirlikleri Geliştirmek

Bu turlar genellikle evsizlere destek sağlamak için STK'lar, yerel işletmeler ve diğer kuruluşların desteğinde gerçekleşmektedir. Mülteci turizm girişimlerinin de mülteci destek kuruluşları, yerel turizm paydaşları ve sosyal girişimlerle gerçekleştirilecek güçlü ortaklıklardan beslenmesi mümkün olabilir.

7. Etik Kaygılar ve Sömürünün Önüne Geçmek

Evsiz rehberler ile yürüyüş turlarındaki en önemli zorluk sömürüyü önlemek ve rehberlerin onurunu ve özerkliğini korumaktır. Mülteci girişimlerinde benzer risklerin ortaya çıkmaması için güvenli, rahat, çevrelerini ve duygularını kontrol altında tutmalarına yardımcı olacak düzenlemelerin yapılması gerekir.

Turizmin Sınırlarında

2

8. Mültecilerin İhtiyaçlarına Uygunluk ve Esneklik

Evsiz rehberlerin tur programları genellikle rehberlerin değişen ihtiyaçlarına uyum sağlayacak şekilde esnek programlanmakta ve gerektiğinde ek destek sunulmaktadır. Mülteciler zihinsel sağlık, dil engelleri ve travma ile ilgili zorluklarla karşılaşabilirler.

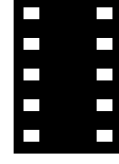
9. Özgün Satış Önerisi Tasarlamak

Bahsi geçen turlar ve benzeri girişimler, turistlerin başka yerde bulamayacakları, rehberlerin şehirle bireysel ilişkilerinden beslenen bir deneyim sundukları için benzersizdir. Mülteci girişimleri, mültecilerin sağlayabileceği benzersiz bakış açılarını ve hikayeleri öne çıkararak, ana akımdan farklı deneyimler ile turizm pazarında farklılaşabilir.

10. Sosyal Değişim İçin Pazarlama

Evsiz rehberler turları genellikle sosyal açıdan farkındalığı yüksek turistlere hitap eder ve bu yöndeki sosyal misyonları öncelikler. Mülteci girişimlerinin pazarlaması benzer amaçları önceliklendirmeli, mültecileri desteklerken turistler için dönüştürücü bir kültürel deneyim sağlamalıdır.

Görüntüleme, Okuma & Dinleme Önerileri

Aşağıda dünyanın dört bir yanındaki mülteci girişimcilerle ilgili ilginç videoların, podcast'lerin, blogların ve haber makalelerinin bağlantılarını bulabilirsiniz. Bu bağlantılar, büyük zorluklarla karşı karşıya kalmalarına rağmen dirençli, yenilikçi ve başarılı işlere imza atan mülteci girişimcilerin ilham verici yolculuklarına ışık tutuyor. Yeni yerleşim yerlerinde başarılı işletmeler kurmaktan kültürel gelenekleri gıda ve teknoloji aracılığıyla canlandırmaya kadar farklı örnekler, girişimciliğin hayatları dönüştürme gücünü gösteriyor. Çeşitli platformlarda belgelenen hikayeler, mültecilerin toplumlara kazandırdığı gücü, yaratıcılığı ve etkiyi ortaya koyuyor. Kişisel röportajlar, belgeseller ve başarı öykülerini içeren videolar, mülteci girişimcilerin yerel ekonomilere ve toplumsal değişime katkıda bulunmadaki rolüne ilişkin daha derin bir bakış açısı sunuyor.

• **Andrew Leon Hanna '25 Milyon Kıvılcım: Mülteci Girişimcilerin Anlatılmayan Hikayesi** Girişimcilerden Andrew Leon Hanna, dünya çapındaki kamplarda ve şehirlerde mülteci girişimciliği olgusunu araştıran kitabını tartışıyor.

[YouTube](#)

• **Mülteci Girişimcilerin Anlatılmayan Hikayesi** Andrew Leon Hanna, MBA '22, mültecilerin dayanıklılığını ve girişimci ruhunu öne çıkararak mültecilere ilişkin algıları değiştirmeyi amaçlıyor.

[YouTube](#)

• **Mültecilikten Başarılı Girişimciliğe Yolculukları** Bu video, Vietnam'dan kaçan ve Los Angeles'ta başarılı bir iş kuran Le Duc Nguyen'in hikayesini paylaşıyor.

[YouTube](#)

• **Daha İyi Gelecek: Genç Mülteci Girişimciliği** Girişimcilik uzmanlarından ve mülteci girişimcilerden hikayelerin yer aldığı, zorlukların ve başarıların tartışıldığı bir etkinlik.

[YouTube](#)

• **Doğu Afrika'da Mülteci Girişimcilere Yatırım** African Entrepreneur Collective'in kurucu ortağı ve CEO'su Julianne Oyler'ın Doğu Afrika'daki mülteci girişimcilere verilen desteği tartıştığı bir podcast.

[Wharton Knowledge](#)

Vaka Çalışması: Visit Ukraine Today

Visit
UKRAINE .today

3

Lokasyon: Kyiv, Ukrayna

Erişim: <https://visitukraine.today>

Visit Ukraine Today, Kiev'de bulunan bir turizm acentasıdır. Acenta hem incoming hem de outgoing turizm gerçekleştirmektedir. Yurtdışına giden yerli turist ve yurtdışından gelen yabancı turistler için hizmet vermektedir. Acentanın yeni girişimcilik örneği hizmeti, savaş zamanında ülkeyi ziyaret etmek isteyen gazeteciler, sivil toplum kuruluşları veya diğer ilgili taraflar için işgalden arındırılmış şehirlere düzenlenen refakatçi turlardır. Bu turlardan elde edilen gelirlerin tamamı yıkılan şehirlerin yeniden inşasına yönlendirilecek olması ve bu sayede sosyal bir katkının hedeflenmesidir. Acentanın bu kapsamda, KYIV IS UNBEATABLE, Kiev+, işgal altındaki şehirlere refakatli turlar ve Chernihiv refakatli turu bulunmaktadır. Turlarda Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, ikonik tarih mekanlar, savaşın etkisi ve barış umutları gibi çeşitli konular tartışılmaktadır. Çevrimiçi sitelerde turlar ile ilgili ulaşım, konaklama, tur sırasında güvenlik ve rehberlik gibi konularda bilgi alınabilmektedir. Dünya çapında çoğu tur programında olduğu gibi ulaşım ve yemek seçenekleri sunulmakta, fiyatlar ekonomik tur fiyatlarından daha fazla seçeneği içeren yüksek paket fiyatlamaına kadar değişmektedir.

Girişimciliğe Dair Temel Dersler

- Turizm sektörü, çatışma bitmeden yeniden hareketlenebilir.
- Güvenlik ve risk algısı gibi aşılmaz gibi görünen zorluklar planlama ve güvence ile aşılabılır.
- Gelirlerden elde edilen mali katkıların toplumlara kazandırılması, hem kurumsal sosyal sorumluluk hem de savaş mağdurlarına destek açısından kritik öneme sahiptir.

Biliyor muydunuz?

2023 yılında Polonya'daki yeni açılan tüm şahıs işletmelerinin %10'unu Ukraynalı girişimciler gerçekleştirdi?

Vaka Çalışması: Lviv'e Açılan Bir Pencere: Üç Arkadaş Nasıl Benzersiz Bir Kahve Dükkanı Yarattı?

4

Lokasyon: Lviv, Ukrayna

Erişim: [Instagram - KiiT](#)

- **Arkaplan:**
Irpın'den Serhii, Borodianka'dan Ivan ve Nizhyn'den Daryna adlı üç arkadaş, savaşın harap ettiği şehirlerinden kaçarak Lviv'e yerleşti. Savaştan önce Ivan barista olarak çalışırken, Serhii bir gastronomi blogu işletiyordu. Şehirlerinin işgalinden sonra birikimlerini bir araya getirdiler ve 10.000 UAH gibi mütevazı bir bütçeyle, kendi tariflerine göre kahve, galette ve turta servis ettikleri oturma alanlı olmayan küçük bir kafe açtılar.
- **İş Fikri:**
Başlangıçta Lviv'in merkezindeki Ruska Caddesi'nde iki aylığına küçük bir dükkan kiraladılar, çünkü paraları ancak buna yetiyordu. Serhii'nin (Lviv'e yanlarında getirdikleri) kedisinden dolayı "KiiT" adını alan kafe, zaman içinde yerel halkın taze fırın ürünlerinin tadını çıkarabileceği bir yer haline geldi. Yüksek talep nedeniyle, üretimi artırdıkları halde öğle saatlerinde tüm unlu mamuller tükeniyordu. Başlangıçta tesiste hazırlanan ürünler, talebin artmasıyla Bohdan Lepkyi Caddesi'nde ikinci bir mekanın mutfak olarak tutulmasına neden oldu.
- **Büyüme ve Toplum Desteği:**
Yüksek maliyetlere rağmen KiiT'in başarısı, Lviv'de başka bir kafe daha açma ve daha sonra Kiev'e genişleme konusunda ortaklara ilham verdi. Arkadaşlar hiçbir dış yardım almadan, tamamen kendi çabalarına güvendiler. Küçük jestlerin güçlü ve dirençli bir topluma katkıda bulunduğuna inanarak, sık sık Ukrayna Silahlı Kuvvetlerine bağışta bulunuyor ve askerlere bedava kahve ikram ediyorlar. Her ne kadar oturma alanı da olan bir kafeye dönüşmeyi planlasalar da, kafenin mevcut halinin de sadeliği korumak ve maliyetleri en aza indirmek için ideal olduğuna inanıyorlar.

Vaka Çalışması: Lviv'e Açılan Bir Pencere: Üç Arkadaş Nasıl Benzersiz Bir Kahve Dükkanı Yarattı?

4

• Girişimciliğe Dair Temel Dersler

- **Beceriklilik ve Dayanıklılık:** Arkadaşlar, dayanıklılık ve beceriklilik göstererek işlerini dışarıdan yardım almadan sıfırdan kurdular.
- **Toplumsal Destek ve Karşılıklılık:** Askerlere bedava kahve ikram etmek ve kazanılan kar paylarını bağışlamak iyi niyet oluşturur ve topluluk bağlarını güçlendirir.
- **Küçük Adımlarla Ölçeklenebilirlik:** Küçük, yönetilebilir bir formatla başlamak, talep arttıkça kademeli olarak ölçeklenmelerine olanak tanıyarak finansal riski en aza indirdi.
- **Müşteri-Merkezli Yaklaşım:** Üretimi genişleterek yüksek talebe yanıt vermek, uyarlanabilirliği ve müşteri memnuniyetine bağlılığı gösterir.
- **Özgünlüğü Korumak:** Kafeye Serhii'nin kedisinin adını vermek ve onu gastronomi bloguna bağlamak, müşterilerde karşılık bulan kişisel bir marka yaratımına izin verdi.
- **Uygun Maliyetli İş Modeli:** Küçük bir işletme ile başlamak maliyetlerin azaltılmasına yardımcı oldu ve finansal zorluklara rağmen işletmeyi ayakta tutabildi.
- **Finansal Risklere Karşı Dirençlilik:** Kiev gibi daha maliyetli bir pazara doğru genişlemek, mali zorluklara rağmen kazançlarını yeniden yatırıma yönlendirme konusundaki istekliliklerini gösteriyor.
- **Uzun-Vadeli Vizyona Odaklanmak:** Sonunda oturma yerleri de olan bir kahve dükkanı açma hedefleri sürdürülebilir, büyüme odaklı bir yaklaşımı yansıtıyor.

Bu vaka, küçük başlamanın, topluluk desteğiyle geliştirmenin ve benzersiz bir marka kimliğine sadık kalmanın etkisini vurguluyor.

Vaka Çalışması: Zorla Yerinden Edilme Durumundan Girişimcilik Başarısına: Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Turizm Girişimleri

5

Lokasyon: Gorayivka (Bakota), Khmelnytskyi Bölgesi, Ukrayna

Erişim: [Bakota Hub Facebook](#)

- **Arkaplan:** Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri saldırısı, vatandaşların güney ve doğu bölgelerinden ülkenin orta ve batı bölgelerine göç etmesine neden oldu. Ülke içinde yerinden edilmiş kişiler, güvenlik ve korunma amacıyla evlerini terk etmek zorunda kaldılar. Aslen Kharkivli olan Alina Oliinyk, yaşadığı şehir yoğun bombalama ve yıkıma maruz kaldıktan sonra Khmelnytskyi'nin Bakota bölgesindeki turistik bir yer olan Horayivka köyüne taşındı. Zaten bu bölgede mülk sahibiydi.
- **Profesyonel Arkaplan:** Alina savaştan önce, Avrupa Evi Altyapı Hibeleri, Saldırı Altındaki Sanat, Slovakya'daki Pohoda Fest'te bir Ukrayna bilgi noktası kurulması ve ICAP Yednannya gibi çeşitli kültürel projeleri hayata geçirdi. 2021 yılında turizm, kültürel ve sosyal etkinliklerin mekanı haline gelen Bakota Hub'in kurucu ortağı oldu. Şu anda Alina, eğitimi ve deneyimiyle uyumlu olarak proje yönetimine odaklanan Kültür Kulübü STK'sının başkanlığını yapıyor.
- **İş Deneyi:** Alina, 2023 yılında turizmin yerel toplum için potansiyel karlılığını göstermek amacıyla bir deney gerçekleştirdi. Dinyester Nehri kıyısında güzel manzaralı ancak yeterince tanıtılmayan bir yer olan Stara Ushytia'da bir pansiyon kiraladı. Alina, bazı küçük tadilatların ardından pansiyonunu sezonda (Haziran-Ekim) hizmete açtı ve sosyal medya ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla tanıtımını yaptı. Bu çaba, her gün 20 çağrının geldiği %100 doluluk oranıyla sonuçlandı. Sonuçta 20.000 UAH turizm vergisine katkıda bulunuldu; bu da bölgenin sezondaki toplam turizm vergisinin %50'sine eşdeğerdi.
- **Kazanımlar ve Düşünceler:** Alina başarısını, pansiyonun yerinin ve özelliklerinin görsel tanıtımlarda çok ayrıntılı açıklanmasına bağlıyor. Turizmin, eğitim düzeyi ne olursa olsun, geçerli bir ekonomik uğraş olarak herkes için erişilebilir olduğuna inanıyor. Bakota'nın doğal çekiciliği, kültürel mirası ve sadeliği, eşsiz bir kültürel ve doğal deneyim arayan ziyaretçileri cezbetmektedir. Alina, kırsal toplumlardaki turizm girişimleri için samimiyetin, faydaların açık bir şekilde iletilmesinin ve gerçekçi finansal beklentilerin oluşturulmasının önemine vurgu yapıyor. Korkulara rağmen ısrarın öneminin ve yerel halkla gerçek bir etkileşim ihtiyacının altını çiziyor.
- **Gelecekteki Hedefler:** Alina savaş zamanlarında uzun vadeli hedeflerden kaçınırken çevresel açıdan sürdürülebilir ve topluma faydalı projeler yaratmayı hedefliyor. Bakota dinlenme ve rehabilitasyon için ideal bir ortam sunduğundan şu anda gazilere yönelik programlar geliştirmeye odaklanıyor.

Vaka Çalışması: Zorla Yerinden Edilme Durumundan Girişimcilik Başarısına : Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Turizm Girişimleri

5

• Girişimciliğe Dair Temel Dersler

- **Kriz Durumunda Uyum Sağlamak:** Özellikle krizler sırasında değişen koşullara esnek bir şekilde uyum sağlama ve yanıt verme yeteneği, bir işi sürdürmek ve büyütmek için çok önemlidir.
- **Mevcut Kaynaklardan Faydalanmak:** Yeni bir girişime başlamak her zaman kapsamlı yeni yatırımlar gerektirmez. Mevcut kaynaklar ve beceriler, bir temel oluşturmak için yaratıcı bir şekilde kullanılabilir.
- **Toplum Katılımı:** Faydaların şeffaf bir şekilde iletilmesi yoluyla yerel toplumda güven ve destek oluşturmak, uzun vadeli başarı ve etkinin anahtarıdır.
- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** Özellikle finansal konularda dürüst ve şeffaf iş uygulamaları, yerel ekonomik büyümeye önemli ölçüde katkıda bulunabilir ve toplum ilişkilerini güçlendirebilir.
- **Dijital Pazarlamanın Etkili Kullanımı:** Sosyal medyayı ve çevrimiçi platformları kullanmak, erişimi genişletebilir ve daha geniş bir kitlenin ilgisini çekebilir. Böylece uygun maliyetlerle farkındalığı ve talebi artırmak mümkün olur.
- **Deneyleme ve Öğrenme:** Tam uygulamaya geçmeden önce fikirlerin küçük ölçekte test edilmesi, değerli bilgiler sağlayabilir ve riskleri azaltarak iş modelinin iyileştirilmesine yardımcı olabilir.
- **Niş Pazarlara Odaklanmak:** Teklifleri belirli müşteri ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde belirlemek ve uyarlamak, benzersiz bir pazar konumu yaratabilir ve sadık müşterileri çekebilir.
- **Sebat ve Sıkı Çalışmak:** İlk şüphelerle karşılaşıldığında bile, zorlukların üstesinden gelmek ve iş hedeflerine ulaşmak için tutarlı çaba ve dayanıklılık çok önemlidir.
- **Empati ve Samimiyet:** Samimi niyetler ve empatik etkileşimler, özellikle toplum merkezli veya hizmet odaklı işletmelerde güveni ve iyi niyeti artırır.
- **Yerel Kültürü Kucaklamak:** Bir konumun benzersiz kültürel veya tarihi yönlerinden yararlanmak, işletmenin çekiciliğini artırabilir ve özgün deneyimler arayan müşterileri çekebilir.
- **Gerçekçi Finansal Hedefler Belirlemek:** Gelir ve büyümeye ilişkin gerçekçi beklentiler oluşturmak, sürdürülebilir planlamaya ve finansal istikrarın korunmasına yardımcı olur.
- **Yetersiz Hizmet Alanlarında Fırsatlar Yaratmak:** Girişimcilik kırsal veya yetersiz hizmet alan bölgelerinde gelişebilir, yeni ekonomik fırsatlar sunabilir ve yerel kalkınmayı destekleyebilir.
- **Açık İletişim:** Paydaşlarla şeffaf ve açık iletişim, güven oluşturmak ve karşılıklı anlayışı sağlamak için çok önemlidir.
- **Sürdürülebilirliği Önemsemek:** Sürdürülebilir uygulamaları iş operasyonlarına entegre etmek, artan tüketici beklentileriyle uyumlu hale gelebilir ve uzun vadeli değer yaratabilir.
- **Sosyal Etkiyi Düşünmek:** Sağlıklı yaşam veya sosyal programlar gibi daha geniş kitlelere fayda sağlayan girişimlere odaklanmak, işe amaç katabilir ve olumlu değişimi teşvik edebilir.

Vaka Çalışması: Zorla Yerinden Edilme Durumundan Girişimcilik Başarısına : Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Turizm Girişimleri

5

Vaka Çalışması: Yerinden Edilmeden Mutfak Başarısına: Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Geliştirdiği Dondurma ve Pasta İşletmesinin Hikayesi

6

Lokasyon: Vinnytsia, Ukrayna

Erişim: [Perfetto Food](#) | [Instagram](#)

- **Arkaplan:**
Aslen Herson'lu olan restoran işletmecileri Anna ve Kostiantyn Voskoboinik, şehirlerindeki Rus işgali nedeniyle Vinnytsia'ya taşındıktan sonra yiyecek/içecek (Y/I) sektöründe çalışmaya devam etmeyi seçtiler. Soborna Caddesi'nde, 24 çeşit Perfetto gelato, özel meyve çayları ve kendi tariflerine göre benzersiz bir "Kherson" pastası sunan bir kafe-gelateria açtılar. Y/I sektöründeki yolculukları 20 yıl önce İtalya'da başlayan çift, burada dondurma yapma sanatını öğrendiler. Ukrayna'ya döndüklerinde ilk dondurma büfelerini Karadeniz'deki bir tatil bölgesi olan Zatoka sahilinde açtılar.
- **Profesyonel Arkaplan:**
Savaşın önce aile Mykolaiv ve Odesa'da işletmeler işletiyor ve farklı bölgelerde deneyim kazanıyordu. Yer değiştirmenin zorluklarına rağmen yurt dışına çıkmak yerine Ukrayna'da kalmaya karar verdiler. Ekipmanlarını işgal altındaki Kherson'dan alamadıkları için iki ay içinde kredi aldılar, bir yer kiraladılar ve yeni ekipman satın aldılar. Kendilerine özel pasta ambalajlarını yanlarında getirmeyi başarmışlardı. Barmen Andriy ve pasta şefi Diana da dahil olmak üzere ekip üyelerinden bazıları da Vinnytsia'ya taşındı. Kafede şu anda 10 kişi çalışıyor. Anna, savaşın sonra Kherson'a dönmeyi umuyor ancak Vinnytsia kafesini açık tutmayı ve özel "Kherson" pastasını servis etmeye devam etmeyi planlıyor.
- **Özel Ürün - Kherson Keki:**
Anna, 2019'da "Kherson" pastasının tarifini geliştirdi ve şehrin imza tatlısı için yerel bir yarışmayı kazandı. Kherson'un tatlı sembolü haline gelen pasta, unsuz, cevizli beze, beyaz çikolatalı krem peynir ve kuru kayısıdan oluşuyor ve üzeri sütlü Belçika çikolatasıyla kaplanıyor.
- **Vinnytsia'ya Taşınma:**
Geniş çaplı işgalden önceki günlerde, yaklaşmakta olan bir tehlike hissi vardı. Arkadaşlarının uyarılarına rağmen Anna, modern zamanlarda gerçek bir savaşın başlayabileceğine inanmıyordu. Ancak sabah saat 5'te patlamalar evlerini sallayınca durumun gerçekliğini anladı. Vinnytsia'nın küçüklüğü onlara cazip geliyordu ve büyük şehirlerde olduğu gibi işe gidip gelmek için aşırı zaman harcamadan bir günde çok şey başarmalarına olanak sağlıyordu. Hızlı bir şekilde kiralık bir yer buldular, tadilatları başladılar ve önceki iş deneyimlerinden yararlanarak evrak işlerini verimli bir şekilde hallettiler. Ukrayna'da bir iş kurmanın nispeten basit olduğunu, minimum bürokrasi ile kişisel tasarrufları ve tam işgalden önce alınan bir krediyi kullanarak sıfırdan bir iş kurmalarının mümkün olduğunu belirttiler.
- **Misyon ve Gelecek Planları:**
Voskoboinik ailesi, Ukrayna ürünlerini hem yurt içinde hem de yurt dışında yaygınlaştırmayı hedefliyor. Şu anda pasta üretimi Vinnytsia'da, dondurma ise geçici olarak Kiev'de yapılıyor. Sonunda, yerel işletmeleri desteklemeye odaklanarak operasyonlarını tek çatı altında birleştirmeyi ve Vinnytsia çiftçilerinin sütlerini kullanarak peynirler üretmeye başlamayı planlıyorlar.

Vaka Çalışması: Yerinden Edilmeden Mutfak Başarısına: Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Geliştirdiği Dondurma ve Pasta İşletmesinin Hikayesi

6

- **Girişimciliğe Dair Temel Dersler**

- **Direnç ve Kararlılık:** Anna ve Kostiantyn'in işlerini yeni bir şehirde yeniden başlatma kararlılığının da gösterdiği gibi, zorluklar büyüme için bir katalizör olabilir.
- **Yeni Pazarlara Uyum Sağlamak:** Vinnytsia'nın küçük bir şehir olması gibi yeni bir konumun benzersiz avantajlarını tanımak ve bunlardan yararlanmak, operasyonel verimliliği artırabilir.
- **Toplum ve Ekip Desteği:** Kilit ekip üyelerinin yeni girişimlerde işe devam etmesi ve yeni takım çalışanları, aksaklıkların ortasında bile sürekliliği teşvik eder.
- **Marka Kimliğini Korumak:** "Kherson" pastası gibi özel ürünleri korumak, kişinin kökleriyle bağını korumaya yardımcı olur ve marka sadakati oluşturur.
- **Hazırlıklı Olmanın Önemi:** Finansal kaynaklara ve önceden deneyime sahip olmak, öngörülemeyen koşullara daha hızlı uyum sağlamaya olanak tanır.
- **Yerel Ürünleri Teşvik Etmek:** Yerel malzemeleri vurgulamak ve yakındaki tedarikçileri desteklemek, toplumla bağları güçlendirir ve tüketicilerin yerel kaynaklı ürünlere olan ilgisiyle uyumlu hale gelir.
- **Bürokrasiyi Verimli Bir Şekilde Yönetmek:** Yeni bir iş yeri açarken yasal ve örgütsel konuları verimli bir şekilde ele almak için önceki deneyimlerden yararlanmak çok önemlidir.
- **Yaratıcı Problem Çözümü:** Yeni ekipman ve kaynakların yerel olarak tedarik edilmesindeki esneklik, kriz durumlarında problem çözme becerilerinin değerini gösterir.
- **Kalite ve Yenilikçiliğe Odaklanmak:** Unsuz "Kherson" pastası gibi benzersiz bir ürünün tanıtılması, bir işletmeyi farklılaştırmada yenilikçiliğin gücünü sergiliyor.
- **Uzun Vadeli Vizyon ve Esneklik:** Bir yandan şehirlerine dönme hayalini sürdürürken, bir yandan da umudu pratik büyüme stratejileriyle harmanlayarak bulundukları yerin geleceğini planlıyorlar.

Vaka Çalışması: Yerinden Edilmeden Mutfak Başarısına: Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişilerin Geliştirdiği Dondurma ve Pasta İşletmesinin Hikayesi

6

Vaka Çalışması: Güzellik ve İşletme: Kherson'dan Yerinden Edilmiş Bir Kişi Zhytomyr'de Kendi İşini Nasıl Geliştirdi?

7

Lokasyon: Zhytomyr, Ukrayna

Erişim: [Women's Secret Facebook](#) | [Instagram](#)

Arkaplan:

Ukrayna'nın Rusya tarafından geniş çapta işgal edilmesinin ardından Svitlana Solotvinska ve kocası Oleksii, 2022 baharında işgal altındaki şehirleri Kherson'dan Zhytomyr'e taşındılar. Savaş onları sadece evlerini terk etmeye değil, aynı zamanda mesleklerini de terk etmeye zorladı. Aslen Kherson bölgesinin Ivaniv bölgesindeki Trokhymivka köyünden olan Svitlana, köklü kariyerini geride bıraktı. Eczacı olarak profesyonel eğitim almıştı ve Zhytomyr'e taşındıktan sonra güzellik sektöründe yeni bir yol izlemeye karar verdi.

İş Geliştirme:

Svitlana, Zhytomyr'de masaj ve epilasyon hizmetleri sunan bir güzellik stüdyosu açtı. "Küçük ve Orta Ölçekli İşletme Desteği Okulu" tarafından sağlanan fonlar kullanılarak satın alınan ekipmanlarla, hibe programları aracılığıyla masaj stüdyosu için finansman sağladı.

Vaka Çalışması: Güzellik ve İşletme: Kherson'dan Yerinden Edilmiş Bir Kişi Zhytomyr'de Kendi İşini Nasıl Geliştirdi?

7

Girişimciliğe Dair Temel Dersler:

1. **Esneklik ve Değişim İsteği:** Svitlana'nın eczaneden güzellik sektörüne geçme kararı, yaşamdaki değişikliklere uyum sağlamanın önemini gösteriyor.
2. **Finansman ve Fırsatlara Erişim:** Hibe programlarından yararlanmak, Svitlana'nın işine fon sağladı ve bu da dış finansman kaynaklarını keşfetmenin değerini gösterdi.
3. **Zorluklara Karşı Dirençlilik:** Yeni bir girişim başlatmak için yerleşik mesleğini bırakmak, dayanıklılığı ve yeni zorlukları kucaklama cesaretini vurgumaktadır.
4. **Toplumsal İhtiyaçları Desteklemek:** Svitlana, bir güzellik stüdyosu açarak yerel hizmetlere katkıda bulunurken toplumun refahını destekliyor.
5. **Beceri Geliştirmenin Önemi:** Svitlana'nın yolculuğu, yeni alanlara geçişte sürekli öğrenmenin ve mesleki gelişimin değerinin altını çiziyor.

Bu vaka, zorluklar karşısında bir kariyere yeniden başlamak ve bir iş kurmak için gereken dayanıklılık ve uyum yeteneğinin örneğini teşkil ediyor.

Vaka Çalışması: Zanaat Çiftçiliği: Yerinden Edilmiş Kişiler Organik Sebzeler İçin Nasıl Bir Marka Oluşturdu?

8

Lokasyon: Mykhailivka, Kirovohrad bölgesi, Ukrayna

Erişim: [Eastern Variant Facebook](#)

Arkaplan:

Luhansk bölgesindeki Rubizhne'den yerinden edilen Yuliia ve Serhii Samofalov, daha önce 10 yıldır başarılı bir fotoğraf stüdyosuna sahipti. Şubat 2022'de işgal başladığında evlerini ve işyerlerini geride bırakarak kaçtılar. İşgal nedeniyle ekipmanlarını geri alamadıklarından, diğer şehirlerde mola verdikten sonra Kirovohrad bölgesindeki Mykhailivka'ya yerleştiler. Başlangıçta akrabalarıyla birlikte yaşayan çift, daha sonra kendi evlerini aldılar ve yeni bir girişim kurmaya karar verdiler.

Sosyal Tarım Girişimi:

2023 yılında Yuliia, yerinden edilmiş kişilerin serbest meslek sahibi olmalarını desteklemeyi amaçlayan küçük ölçekli bir tarım projesi kurmak için hibe başvurusunda bulundu. «10 Nisan» isimli bir sivil toplum kuruluşundan sağlanan fonla, yeke ve damla sulama sistemi de dahil olmak üzere temel ekipmanları satın aldılar. 10 kişilik bir grup (beş yerli ve beş yerinden edilmiş kişi) bir hektarlık araziye işleyerek turp, patates, havuç, lahana, soğan ve domates gibi çeşitli sebzeler yetiştirdi. Sezon sonuna kadar proje, yerinden edilmiş 15 ailenin her birine 15 kilogram taze organik sebze sağladı.

Sera Projesi ile Büyüme:

Yuliia, 2024 yılında projeyi 8x20 metrelik bir sera ile genişletmek için uluslararası kuruluş Oxfam'dan ek fon aldı. Yerinden edilmiş kişiler ve yerel yaşlı kadınlarla birlikte salatalık ve domates ektiler. Ayrıca 15 aileye evde dikim için biber ve domates fideleri sağlayarak gıdada kendi kendine yeterliliği teşvik ettiler.

Eğitime Yardım:

«10 Nisan» adlı STK ile ortaklık kuran Yuliia, Mykhailivka Lisesi'ndeki öğrenciler için bilgilendirme oturumları ve sera turları düzenledi. Ayrıca sebzeleri kurutmak ve kırmızı biber tozu, balkabağı şekerleri ve güneşte kurutulmuş domates gibi küçük paketli ürünler oluşturmak için Ukrayna Kadın Konsorsiyumu tarafından bağışlanan bir kurutucuyu kullandı.

Vaka Çalışması: Zanaat Çiftçiliği: Yerinden Edilmiş Kişiler Organik Sebzeler İçin Nasıl Bir Marka Oluşturdu?

8

Girişimcilik için Temel Dersler:

1. **Yeni Girişimler için Yerel Kaynaklardan Faydalanmak:** Yeni bir bölgede çiftçilik projesi başlatmak, Yuliia ve Serhii'nin becerilerini ve kaynaklarını yerel ihtiyaçları karşılayacak şekilde kullanmasına olanak sağladı.
2. **Toplum Merkezli Sosyal Katkı:** Hem yerinden edilmiş kişileri hem de yerel halkı dahil ederek topluluk, dayanıklılık ve karşılıklı destek duygusunu teşvik ettiler.
3. **Sürdürülebilir Serbest Meslek:** Yerinden edilmiş aileler arasında kendi kendine yetme fırsatları yaratmak, hayatların yeniden inşasında sürdürülebilir istihdamın önemini göstermektedir.
4. **Hibelerin ve Dış Finansmanın Kullanımı:** Tarımsal ekipman ve altyapı için hibe finansmanına erişim, projelerini ölçeklendirmelerine ve yerel gıda üretimini desteklemelerine olanak sağladı.
5. **Vizyonlu Küçük Ölçekli Üretim:** Kurutulmuş baharat ve sebzelerin ilk üretimi, talebe bağlı olarak genişleme potansiyeli ile küçük ölçekli başlamanın değerini göstermektedir.
6. **Eğitimsel Entegrasyon:** Bilgilendirici oturumlar ve turlar yoluyla yerel öğrencilerin katılımını sağlamak, projenin eğitimsel boyutunu vurgulayarak gelecek nesillere ilham verir.
7. **Gıda Güvenliğini Desteklemek:** Ev bahçeciliği için sebze fidelerinin sağlanması, ailelere kendi yiyeceklerini yetiştirme olanağı sağlayarak gıda güvenliğini güçlendiriyor.

Bu vaka, yerinden edilmiş kişilerin nasıl sosyal etki yaratabileceğini, kendi kendine yeterliliği teşvik edebileceğini ve tarımsal girişimler ve sürdürülebilir uygulamalar aracılığıyla destekleyici bir toplumu nasıl geliştirebileceğini göstermektedir.

Vaka Çalışması: Zanaat Çiftçiliği: Yerinden Edilmiş Kişiler Organik Sebzeler İçin Nasıl Bir Marka Oluşturdu?

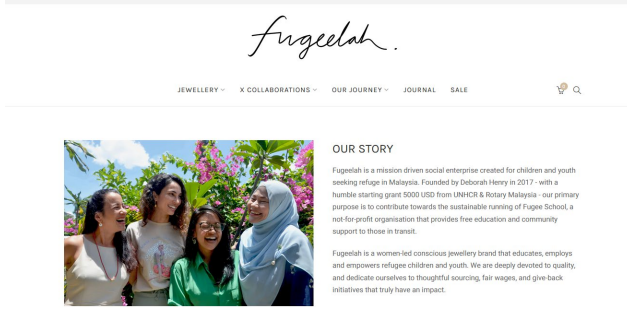
8

Dünyadan Farklı Vaka Çalışmaları 1

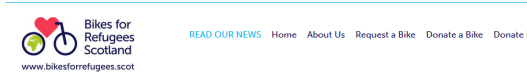

Fugeelah – Malezya - <https://fugeelah.com/>

Fugeelah, hem yerel pazarlara hem de çevrimiçi olarak Avrupa da dahil uluslararası pazarlara satılan el yapımı takılar üretmek için mülteci kadınlarla birlikte çalışıyor. Modelleri, zanaatkarlığı etik modayla birleştirerek mülteci zanaatkarlar için sürdürülebilir bir gelir yaratıyor.

Mülteciler için Bisikletler– İskoçya - <https://www.bikesforrefugees.scot/>

Mülteciler için Bisikletler, ileri dönüşüm ve ücretsiz bisiklet sağlanması ve bisiklet sürmenin dönüştürücü gücü yoluyla izole edilmiş ve sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı Yeni İskoçların yeniden yerleşimini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bisikletler, temel hizmetlere erişimi destekleyen ücretsiz ve sürdürülebilir bir ulaşım aracı olmasının yanı sıra yeni insanlarla tanışmanın, fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı kalmanın da önemli bir yoludur.

Makers Unite – Hollanda - <https://www.makersunite.eu/>

Makers Uniter'in misyonu, küresel olarak göçle ilgili anlatıları değiştiren süreçte, sürdürülebilir ürünlerin işbirliğine dayalı tasarımı ve üretimi yoluyla yeni gelenlerin iş piyasasına erişimini desteklemektir. Vizyonları, yeni gelenlerin yetenekleriyle yaratıcı bir şekilde katkıda bulunabilecekleri kapsayıcı bir toplumdur.

Vaka Çalışması: Wexist Belçika'da Suriyelilerin sahibi olduğu bir kuruluş

8

Lokasyon: Brüksel

Erişim: <https://weexist.be/>

‘We Exist’ (Biz Varız) Suriyelilerin kurup yönettiği bir girişim. Amacı, çatışma ve zulümden kaçanların iş piyasasına girmelerine yardımcı olmaktır. Eylül 2015'ten bu yana Belçika'ya yeni gelenleri serbest gönüllü olarak destekliyorlar. Bu bireylerin karşılaştığı birçok zorluğun bilincinde olarak, kültürel ve geleneksel boşlukları kapatmaya yarayacak iş fırsatları sağlamak için We Exist'i 2016'da kurdular.

Kuruluşundan bu yana bir grup Suriyeli gönüllü, çeşitli özel ve profesyonel toplantılar için Suriye yemekleri hazırlıyor. We Exist, Doğu ve Avrupa gelenekleri arasında köprü kurmayı amaçlayan etkinlikler düzenlemektedir. Faaliyetler genişledikçe ve mali kaynaklar büyüdükçe, uzun vadeli hedef çatışma ve zulümden kaçan bireylerin işe alımını artırmaktır. We Exist, etnik köken, din, ırk, cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği ne olursa olsun tüm bireylere karşılıklı saygıyı temel alır. Mülteci olarak kurucular, insanların karşılaştığı birçok engelin farkındadır ve gelenekleri ve kültürleri birbirine bağlarken iş fırsatları da yaratabilmektedirler.

Vaka Çalışması: Instroom Akademi, Belçika'da Bir Eğitim Akademisi Restoranı

9

Lokasyon: Antwerp

Erişim: <https://instroom.academy/>

Instroom bir restorandan çok daha fazlasıdır; aynı zamanda bir eğitim akademisidir.

Instroom'da müşterilerin ödemeleri sadece yemeğe değil, mültecilerin ve yerli olmayan yeni gelenlerin eğitimine de gidiyor. Müşteriler, kursiyerlerle mümkün olduğunca Hollandaca konuşarak projeyi daha da destekleyebilirler. Amaç, her mülteci için Belçika'da yeni bir geleceğe yönelik bir sıçrama tahtası oluşturmaktır.

Girişimciliğe Dair Temel Dersler

- Mesleki eğitimin mültecilerin entegrasyonuna olumlu etkisi.
- Katılımcılar, Antwerp iş piyasasına entegrasyon konusunda önemli ilerlemeler kaydetti; bu, müşteriyle ana dilde etkileşimlerin kullanılmasıyla da desteklendi.

Bunu biliyor
muydunuz?

Belçika'da mültecilerin sahip olduğu işletmeler, ortalama 1 ila 2 ek kişiyi çalıştırarak toplumda istihdam yaratılmasına katkıda bulunuyor.
Kaynak [Springerlink](#)

Vaka Çalışması: Göçmen Yürüyüşleri Projesi

10

2024 baharında Barış Araştırmaları Merkezi (Hırvatça: Centar za mirovne studije), Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de göçmenlerin önderliğinde bir dizi yürüyüş başlatarak, şehri bu yürüyüşü yapanların gözünden görmek için eşsiz bir fırsat sunuyor. 'Herkes İçin Bir Şehir - Kapsayıcı Yerel Topluluklar İçin Sorumlu Eylem' projesinin bir parçası olan bu girişim, kültürel çeşitlilik, ırkçılık ve entegrasyon hakkındaki diyalogu teşvik etmek için tarihsel anlayışları ve kişisel hikayeleri birleştiriyor. Yürüyüşler kısa sürede karşılıklı anlayışı geliştirmenin ve kültürel zenginliği kutlamanın popüler bir yolu haline geldi.

Center for Peace Studies Facebook page, 31/12/2024

Mart ayındaki açılış yürüyüşüne Hırvatistan'daki Pan-Afrikan Topluluğu Başkan Yardımcısı Gambiya'dan Abdoulie Jobe rehberlik etti. Afrika Perspektifleri adlı rehberli tura katılan katılımcılar, Hırvatistan Ulusal Tiyatrosu ve 2020 Black Lives Matter protestosu için önemli bir yer olan Meštrović Pavyonu gibi Zagreb'deki Afrika toplumu ve Abdoulie'nin kişisel yolculuğu için önemli olan yerleri keşfettiler. Bu yürüyüşün başarısı, mültecilerin Hırvat toplumuna entegrasyonunu destekleyen bir gösteri olan Haziran 2024'teki 11. Mülteciler Haftası! sırasında tekrarlanmasına yol açtı.

Vaka Çalışması: Göçmen Yürüyüşleri Projesi

10

Mayıs ayı sonlarında Uluslararası Afrika Günü münasebetiyle, bu kez sığınmacı ve yükselen stand-up komedyeni Burundi'den Leandre'nin önderliğinde bir yürüyüş daha düzenlendi. Leandre, katılımcıları merkez tren istasyonu ve yerel bir bisiklet tamirhanesi gibi Zagreb'deki hayatını şekillendiren yerlere yönlendirdi. Kişisel bir dokunuş ekleyerek yürüyüşe mizahını da kattı ve kendi deneyimlerinin derin bir yansımasını sağladı.

Göçmen Yürüyüşlerinin genel hedefi, Zagreb'in en dikkate değer bölgelerini göç etmiş ve şimdi orada yaşayanların gözünden sunmaktır. Her yürüyüş katılımcılara şehrin kültürel katmanlarına dair daha derin bir anlayış sunarken diyalog ve empati için de alan açıyor. Bu rehberli turlar, yalnızca tarih açısından zengin değil, aynı zamanda çeşitliliğine ve dinamizmine katkıda bulunan bireylerin hikayeleriyle de canlı bir Zagreb'i ortaya çıkarıyor.

Girişimciliğe Dair Temel Dersler:

- Kültürel çeşitliliğin öne çıkan değeri.
- Yerel topluluklar içinde kapsayıcı, kültürlerarası bağlantıların gerekliliği.
- Teşvik edilen katılım ve hikaye anlatımı yerel turizm teklifini geliştirir.
- Ölçeklenebilir model – diğer şehirlerde ortak insanlığı ve diyalogun gücünü kutlamak için alanlar yaratılabilir.
- Diğer mülteci ve göçmenleri dahil etme, istihdam etme ve güçlendirme potansiyeli.

Vaka Çalışması: Mama Veek'in Mutfağı

11

Lokasyon: Zagreb

Erişim: <https://www.facebook.com/MamaWeeksKitchen>

Nijerya yerlisi Kikelomo Okoli, son on iki yıldır Mama Veek's Kitchen'ı işlettiği Zagreb'de yaşıyor ve çalışıyor. Bu eşsiz mekan bir restorandan çok daha fazlasıdır; Afrika kültürünün insani cömertlikle bulunduğu bir mekandır. Mama Veek's Kitchen'de, Kikelomo'nun büyükannesinden öğrendiği tariflere dayalı olarak ve doğrudan Nijerya'dan temin edilen malzemeler kullanılarak geleneksel Afrika mutfağı servis edilmektedir. Onu diğerlerinden ayıran şey, ödeyebildiğin kadar öde modelidir: Maddi durumu ne olursa olsun herkes yemeğin tadını çıkarabilir ve bunu karşılayabilenler başkalarına destek olmak için bağış bırakır.

Kikelomo'nun misyonu mutfağının çok ötesine uzanıyor. Restoranı 2017 yılında açtığından beri burayı çeşitli hayırsever girişimlere fon sağlamak için bir platform olarak kullanıyor. Aldığı bağışlar yalnızca ihtiyaç sahibi yerel halkın beslenmesine yardımcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda Nijerya'da okul inşa etme hayalini de destekliyor. Birkaç yıl önce memleketi Lagos'ta üç katlı bir okulun inşaatına başlandı. Okul, temel malzemelere erişim eksikliği, zayıf altyapı ve yüksek eğitim maliyetleri gibi sistemik sorunları ele alarak 1.000 kadar çocuğa ücretsiz eğitim sunacak.

Kikelomo, 2016 yılında kurduğu Africa in My Heart (Kalbimdeki Afrika) Derneği aracılığıyla Hırvatistan'da Afrika kültürünü de tanıtıyor. Afrikalı göçmenleri güçlendirip yerel halkı Afrika mirasının zenginliği konusunda eğitirken Afrika'da yemek pişirme, davul çalma, dikiş ve saç şekillendirme üzerine atölye çalışmaları düzenliyor. Ayrıca malzeme dağıtmak ve çocuklara değer eğitimi konusunda ilham vermek için Lagos'taki okulları da ziyaret etti. Genç yaşta okulu bırakma deneyiminden yola çıkan Kikelomo, hiçbir çocuğun eğitimden mahrum kalmamasını sağlamaya kararlı. Zagreb'deki çalışmalarını Nijerya'daki projeleriyle dengeleyerek, başkalarına cömertliği ve kültürel alışverişi benimseme konusunda ilham vermeyi umuyor.

Dünyadan Vaka Çalışmaları 2

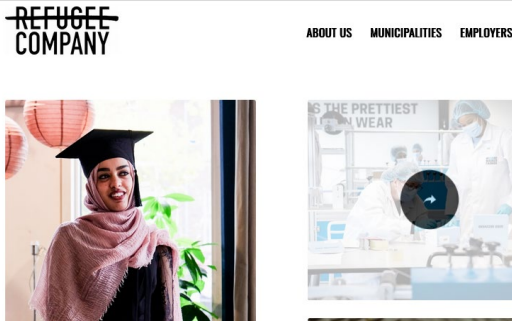

Mültecilerle Beraber Yemek Pişirmek– Yunanistan - <https://www.unhcr.org>

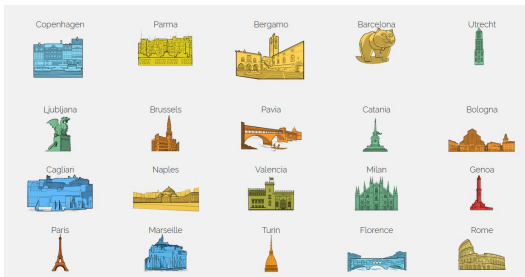
Yunanistan'daki mülteci kamplarında faaliyet gösteren Özgürlük için Yemek Pişirme, turistlere yönelik yemek pişirme dersleri ve yemek hizmetleri düzenleyerek mülteci kadınları güçlendiriyor. Katılımcılar sadece geleneksel yemekleri pişirmeyi öğrenmekle kalmıyor, aynı zamanda mülteci şeflerin kişisel hikayelerini de dinliyor.

Refugee Company – Hollanda - <https://refugeecompany.com>

Entegrasyonun en iyi yolu çalışmaktan geçer. Refugee Company mülteci geçmişi olan kişilere öğrenme-çalışma programları sunmak için fon topluyor. Katılımcılar 'güvenli alanlarda' çalışmaya başlar. Bunun sonucunda aktif hale gelirler, deneyim kazanırlar ve bir ağ kurarlar.

Migrantour – Avrupa- <https://migrantour.org/en/>

Migrantour ağının şehirleri, göçmen kökenli vatandaşlar tarafından tasarlanan ve yönetilen kültürlerarası şehir yürüyüşleri sunmaktadır. Avrupa toplumlarının dönüşümünde göçün rolünü daha iyi anlamak için sıfır kilometrelik sorumlu bir turizm deneyimi. Seyahat etmeye, tanışmaya ve çeşitliliğin ve diyalogun değeri üzerine düşünmeye davet.

Salloura: Yeni Bir Ülkede Geleneksel Tatlıların Tanıtılması

12

Salloura Tatlıları ve Restoranı

Lokasyon: İzmir

Mohammad Jawish, 2013 yılında ailesiyle birlikte Suriye'den kaçarak Türkiye'ye sığındı. Göç etmeden önce franchise sahibi olarak Suriye'nin tanınmış bir pastane markasının Halep'teki şubesini işletiyordu. Ailesiyle birlikte İzmir'e yerleşince iş fırsatlarını araştırmaya başladı. O sıralarda kendisi de eski franchise sahibi bir arkadaşı, İstanbul'da aynı marka altında aynı işi sürdürdüğünü söyledi. İşinin büyümesinden o kadar memnundu ki şehirde daha fazla şube açmayı düşünüyordu. Bu bilgi Jawish'i İzmir'de şube açma fikrine teşvik etti ve araştırmalarına başladı.

Salloura İzmir'de Tatlı Ve Restoranı

Salloura: Yeni Bir Ülkede Geleneksel Tatlıların Tanıtılması

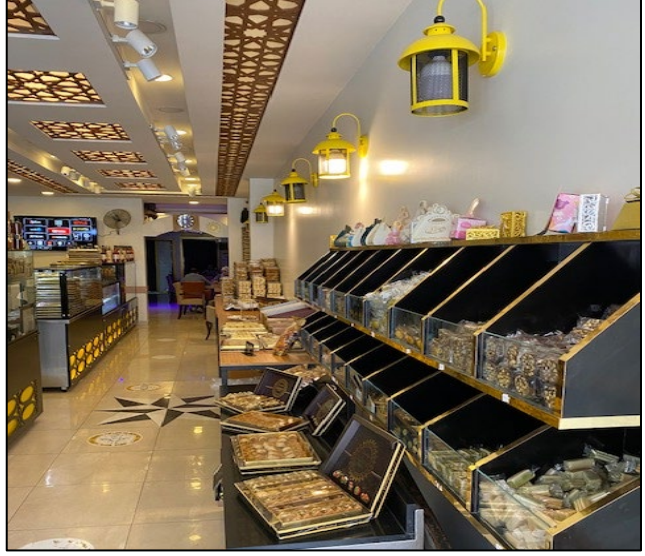
12

Salloura Tatlı ve Restoranı

Lokasyon: İzmir

SALLOURA

Bay Jawish bugün, yerel düzenleme ve süreçlerin yanı sıra pazar özelliklerine aşına olmaması nedeniyle bu yolda birçok hata yaptığını itiraf ediyor. Örneğin, başlangıçta seçtiği ilk kuruluş yerinin bir hata olduğu ortaya çıktığından ilk mağazayı kapatmak zorunda kaldı. Salloura'nın mevcut lokasyonu İzmir'in kalbinde, merkez tren istasyonuna yürüme mesafesinde olup 2016 yılından bu yana faaliyet göstermektedir.

İzmir'de Salloura Tatlı ve Restoranı

Şubede tamamı Suriyeli mülteci olan dört kişi çalışıyor. Bugün Salloura, kentte yaşayan diğer Suriyeli mültecilerin buluşma noktası olarak hizmet verirken, yerel müşterilerin ve turistlerin sayısı da artıyor. Mağazada sunulan tatlı ve tatlı çeşitleri de yıllar geçtikçe arttı.

Bunu biliyor muydunuz?

2011 yılından bu yana [Türkiye'de Suriyeli mülteciler 10,000](#)'in üzerinde yeni işletme açarak Türkiye ekonomisine 300 milyon dolardan fazla katkı sağladı.

Garantili İş Olanaklarıyla Mülteci Eğitimi

İzmir Valiliği

13

Mültecilerin istihdam yoluyla toplumsal entegrasyonunu desteklemeye yönelik ilham verici bir proje de 2018 yılından bu yana İzmir Valiliği koordinatörlüğünde, İzmir Gömlek, Triko ve Benzerleri Odası, Sosyal Gelişim ve Dayanışma Derneği, Egedeniz Tekstil A.Ş. ortaklığında yürütülüyor. AB ve UNDP tarafından ilk yıllarında başlatılan proje, mültecilere şehrin en önemli sektörlerinden biri olan tekstil sektöründe iş başvurusunda bulunabilmeleri için uygun beceriler kazandırmayı amaçlıyor. Her iki kurumdan eğitmen ve yöneticilerin yer aldığı proje ekibi, dört katlı binada mültecilere destek hizmetleri sunmaya devam ediyor. Bu binada toplantı ve konferans salonları, Türkçe ders sınıfı, çocuk kreşi, kalıp şablonlarının hazırlandığı bilgisayar laboratuvarı ve 10 adet profesyonel dikiş makinesinin bulunduğu dikiş atölyesi bulunmaktadır. Atölye hem mültecilerin eğitimi için hem de İzmir, Gömlek, Triko ve Benzerleri Odası üyesi tekstil şirketlerinin sipariş ettiği nihai tekstil ürünlerini hazırlamak için kullanılıyor.

Garantili İş Olanaklarıyla Mülteci Eğitimi

İzmir Valiliği

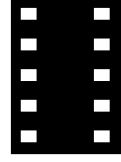
13

Program kapsamında bugüne kadar %65'i Suriyeli mülteci olmak üzere 356 kişiye eğitim verildi. Geri kalanlar projede gönüllü olarak yer almayı seçen Türk vatandaşlarıydı. Projenin benzersiz yönleri, yerel ve mülteci kursiyerleri aynı programda buluşturması, dolayısıyla karşılıklı anlayışı güçlendirmesi ve mültecilerin yerel çalışma ortamına uyumunu kolaylaştırmasıdır. Şu ana kadar 263 Suriyeli mülteci daha programın sunduğu Türkçe dil kurslarını tamamladı. Kursiyerlerin %66'sının kadın olması da dikkat çekicidir. Proje ekibine göre, Suriyeli kadınların büyük bir kısmı evde kalıp işsiz kalırken, kursiyerlerin büyük bir kısmı sektörde iş bulmakla kalmayıp, aldıkları eğitimin ardından bir kısmı da evde terzi olarak çalışmaya başladı. Projeden çıkarılacak en önemli ders ise İzmir Gömlek, Triko ve Benzerleri Odası'nın projenin ana ortaklarından biri olmasından kaynaklanıyor. Öncelikle organizasyon, projeye üye tekstil firmalarından deneyimli eğitmenler sağlıyor. İkincisi, bu üye şirketler de siparişlerinin bir kısmını projeye yönlendiriyor, böylece eğitilmiş mülteciler çalışma saatlerine göre para kazanmaya başlayabiliyor. Son olarak eğitim programının tamamlanmasının ardından tüm mültecilere üye şirketlerde iş imkanı sunuluyor. Ancak kursiyerlerin çoğunluğu kadın olduğundan yarı zamanlı çalışmayı tercih ettikleri için proje atölyelerinde veya evde çalışmaya devam etmeyi tercih edebilirler.

Proje ekibi artık kendi markaları altında kendi tasarımlarını geliştirerek program kapsamını kursiyerlere girişimcilik becerileri kazandıracak şekilde genişletmeyi düşünüyor.

Ek İzleme, Okuma ve Dinleme Önerileri

- **Dirençli Yolculuklar** Mülteci girişimcileri desteklemenin önemini ve ekonomilere katkılarını vurgulayan bir makale. [CIPE](#)
- **Mülteci Girişimciliği Vitrini:** Resilient 100 programında yer alan girişimcilerin, önde gelen mülteci liderliğindeki işletmelerdeki deneyimlerini paylaştıkları bir yapım. [Refugee Investments](#)
- **Salam Neighbor** Suriyeli mültecilerin hayatlarına sürükleyici bir bakış sunan, onların dayanıklılıklarını ve girişimcilik çabalarını öne çıkaran bir belgesel. [Wikipedia](#)
- **Soufra** Lübnan'daki bir mülteci kampında Mariam Shaar tarafından kurulan ve geleneksel Filistin yemeklerini canlandırmak için kadınları çalıştıran bir yemek şirketi hakkında belgesel. [Wikipedia](#)
- **Re** Orta Doğu'daki mültecilere kodlama ve tasarım eğitim kampları sağlayan ve dijital endüstride kariyer yapmalarına olanak tanıyan bir kuruluş. [Wikipedia](#)
- **Mülteci Kampından Başarılı Girişimciye** Bu video, Lübnan'daki bir mülteci kampında doğan ve daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde girişimci olan Nada Kiblawi'nin hikayesini anlatıyor. [YouTube](#)
- **Mülteci Girişimci Platformu** UNHCR ve UN Global Compact Brezilya'nın bir girişimi olan bu platform, Brezilya'daki mülteci girişimciler tarafından yönetilen 150'den fazla işletmeyi listeleyerek onların girişimlerini desteklemek için kaynak ve görünürlük sağlıyor. [Global Compact on Refugees](#)
- **Mülteci Girişimciliği Vitrini** Mülteci Yatırım Ağı'nın ev sahipliği yaptığı Mülteci Girişimciliği Vitrini, Resilient 100 programından girişimcilerin Türkiye, Uganda ve Almanya'daki önde gelen mülteci liderliğindeki işletmelerdeki deneyimlerini paylaşmalarını sağlıyor. [Refugee Investments](#)

Türkiye'de İş Kurmak: Yeni Mülteci Turizm Girişimcileri için Başlangıç Rehberi

1. A Step by Step Summary İçindekiler

1. Adım Adım Kılavuz
2. Fikir Üretme
3. İş Planı Yazma
4. Finans ve Bankacılık İpuçları
5. İşletmeyi Kaydetmek
6. Vergi ve Sigortalar
7. İşletmenizi Tanıtma
8. İşe Alım ve Düzenlemeler
9. Ek Okuma

Bu yayın sadece yazarlara ait görüşleri yansıtmaktadır ve Avrupa Komisyonu'nun bu yayının üretimine verdiği destek yayın içeriklerini de onayladığı anlamına gelmez. Avrupa Komisyonu, bu raporda yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Türkiye'de Turizm İşletmesi Açmak: İlk Adımlar

Giriş

Bir mülteci olarak Türkiye'de kendi turizm işinizi kurmak, yeni bir hayat inşa etmenin ve yerel ekonomiye katkıda bulunmanın güçlendirici bir yoldur. Türkiye, mültecilerin iş dünyasına entegre olmalarına yardımcı olacak çeşitli kaynaklar ve eğitim programları ile girişimciler için destekleyici bir ortam sunmaktadır. Süreç göz korkutucu görünse de, dikkatli planlama, yasal gerekliliklerin net bir şekilde anlaşılması ve destek ağlarına erişim ile bu hedefe ulaşmak mümkündür. Türkiye'nin güçlü turizm sektörü, rehberli turlardan konaklama hizmetlerine, niş ürünlere, sanat, kültürel miras ve açık hava etkinliklerinden macera sporlarına kadar birçok alanda girişimde bulunmaya fırsat sunmaktadır.

Türkiye'de Turizm İşletmesi Açmak: İlk Adımlar

Adım Adım Kılavuz

- İş Fikri:** Türkiye'de pazar araştırması ve hedef kitlenizi belirleyerek net bir iş konsepti geliştirin.
- İş Yapısı Seçimi:** Şahıs veya sermaye şirketi kurma arasında karar verin. Türkiye'deki küçük işletmelerin çoğu, şahıs şirketi veya limited şirket olarak başlar.
- İşletme Adı:** Kendi adınız dışında bir isimle ticaret yapıyorsanız, özgün bir işletme adı seçin ve bu ismi Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne kaydettirin.
- Vergi Dairesine Kayıt:** İşletmenizi, Türk Vergi Dairesi'ne kaydettirin; bu, iş faaliyetleriniz için geçerliyse Katma Değer Vergisi'ni (KDV) de içerir.
- İşletme Banka Hesabı Açma:** Finans yönetimi için ayrı bir işletme banka hesabı açın.
- Finansman Sağlama:** Krediler, hibeler veya Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) gibi yerel kurumların desteği gibi finansman seçeneklerini keşfedin.
- Lisans ve İzinlere Uyum:** Sektörünüz için (örneğin, turizm, yiyecek hizmetleri) özel lisanslara veya izinlere ihtiyacınız olup olmadığını kontrol edin. Rehberlik için ilgili devlet dairelerine başvurun.
- Sigorta Yaptırın:** İşletmenizi korumak için sorumluluk sigortası veya işveren sorumluluk sigortası gibi gerekli iş sigortasına sahip olduğunuzdan emin olun.
- Mali Hazırlık:** Muhasebe yazılımı kurun, yeminli bir mali müşavir ile anlaşın ve finansal istikrarı korumak için gelir ve giderlerinizi düzenli olarak takip edin.
- Başlatma ve Tanıtım:** İşletmenizi bir pazarlama planıyla başlatın; görünürlüğü artırmak için sosyal medya, yerel reklamcılık ve ağ oluşturma etkinliklerinden yararlanın.

Türkiye'de turizm işletmesi açmak: Fikir Üretme

Giriş

Bir mülteci olarak, işinizi diğerlerinden ayıracak benzersiz kültürel bilgi, beceri ve deneyimlere sahipsiniz. Türkiye, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) gibi çeşitli kuruluşlar aracılığıyla size işinizi kurmada yardımcı olacak birçok kaynak sunar. Bu kurumlar, rehberlik, mentorluk ve bazen hibe desteği sağlar. Uygulanabilir bir iş fikri seçerek, Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne kayıt olarak ve yerel düzenlemelere uyarak, Türkiye'de başarılı bir iş kurabilirsiniz.

Özellikle turizm sektöründe iş fikirleri üretmek, yaratıcılık, araştırma ve hedef kitlenizi derinlemesine anlamayı gerektirir. Öncelikle Türk pazarındaki boşlukları belirleyin—turistlerin arayıp da kolayca bulamadığı şeyleri düşünün. Bu, Türkiye'nin kırsal bölgelerinde ekoturizm, geleneksel Türk köylerinde kültürel deneyimler veya Kapadokya gibi bölgelerdeki sıradışı maceralar gibi niş deneyimleri içerebilir. Kültürel geçmişiniz, dil becerileriniz veya kişisel deneyimleriniz gibi benzersiz güçlü yönlerinizi düşünün; bunlar, fark yaratan bir teklifi şekillendirmede değerli varlıklar olabilir.

Farklı bakış açıları elde etmek için başkalarını da dahil ederek beyin fırtınası yaratabilirsiniz. Yerel halkla veya farklı tecrübelere sahip insanlarla işbirliği yapmak, farklı turist gruplarına hitap eden yenilikçi fikirlerin ortaya çıkmasına yardımcı olabilir. Türkiye'de giderek daha popüler hale gelen sürdürülebilir turizm, macera turizmi ve topluluk temelli turizm gibi seyahat trendlerine dikkat edin.

Türkiye'de turizm işletmesi açmak: İş Planı Yazma

Türkiye'de bir turizm iş planı yazmak, başarınızı garanti altına almak için çeşitli unsurların dikkatlice değerlendirilmesini gerektirir. Gözünüz korkmasın, süreç boyunca öğrenmeye devam edeceksiniz. Rehberin her sayfasında size başlangıçta yardımcı olacak ek bilgi bağlantıları bulunur. Bu bir maraton, kısa mesafe koşusu değil! İşte etkili bir plan oluşturmanıza yardımcı olacak bir rehber:

1. Yönetici Özeti

İş fikrinizin genel bir özetini, misyonunuzu ve özgün değerinizi tanımlayarak başlayın. Bu bölüm, turizm girişiminizin özünü yakalamalıdır.

2. Pazar Araştırması

Türkiye'deki turizm sektörü hakkında kapsamlı bir araştırma yapın; mevcut trendler, hedef pazar demografik bilgileri ve rakip analizi dahil. Sizin teklifinizi benzersiz kılan noktaları ve pazarla nasıl uyum sağladığını vurgulayın.

3. İş Tanımı

Turizm işletmenizin doğasını ayrıntılı bir şekilde açıklayın; bir seyahat acentesi, tur operatörü veya konaklama sağlayıcısı olup olmadığını belirtin. Hizmetleriniz, konumunuz ve yerel cazibe merkezleri veya işletmelerle olan ortaklıklar hakkında bilgi ekleyin.

Türkiye'de turizm işletmesi açmak: İş Planı Yazma

İşletmeniz büyüdükçe odak noktanız değişecektir. Bu değişikliklerin nasıl ve ne zaman gerçekleşeceğini ve beklentilerinizi önceden planlamak, işletmenize kısa, orta ve uzun vadede önemli ölçüde fayda sağlayacaktır.

4. Pazarlama Stratejisi

Markalaşma, çevrimiçi varlık, sosyal medya stratejileri ve tanıtım aktiviteleri dahil olmak üzere pazarlama planınızı ana hatlarıyla belirtin. Görünürlüğü artırmak için yerel etkinlikleri ve ortaklıkları nasıl kullanabileceğinizi düşünün.

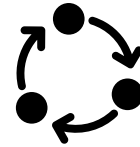
5. Mali Projeksiyonlar

Başlangıç maliyetleri, gelir tahminleri ve kâra geçiş analizi dahil olmak üzere ayrıntılı mali projeksiyonlar sağlayın. Finansman kaynaklarını ve kârlılığa ulaşma planınızı vurgulayın.

6. Operasyonel Plan

Günlük operasyonları, personel ihtiyaçlarını ve işiniz için gerekli olan teknoloji veya sistemleri tanımlayın. Yerel düzenlemelere, sağlık ve güvenlik standartlarına uygunluğu da ekleyin.

Türkiye'de Turizm İşletmesi Açmak: Finans ve Bankacılık İpuçları

- **İşletme Banka Hesabı Açma:** Kişisel ve işletme finansmanınızı ayrı tutmak için Türkiye'de özel bir işletme banka hesabı açın. Bu, geliri takip etmeye, giderleri yönetmeye ve müşterileriniz ve iş ortaklarınız nezdinde güvenilirlik oluşturmaya yardımcı olur.
- **Gerekli Belgeler:** Türkiye'de bir işletme hesabı açmak için kimlik belgesi (pasaport veya T.C. kimlik kartı), adres kanıtı (fatura veya resmi belge) ve işletme kaydı kanıtı (Ticaret Sicili veya vergi dairesi belgeleri) gereklidir.
- **Doğru Bankayı Seçin:** İşletme hesap özellikleri, ücretleri ve online bankacılık hizmetleri açısından Türkiye'deki farklı bankaları karşılaştırın. Türkiye'deki başlıca bankalardan bazıları İş Bankası, Garanti BBVA ve Akbank'tır. Birçok banka, küçük işletmelere yönelik fatura kesme, gider takibi ve muhasebe yazılımıyla entegrasyon gibi faydalı araçlar sunan özel işletme hesapları sunar.
- **Online Bankaları Değerlendirin:** Geleneksel bankalar çok kısıtlayıcıysa, Enpara veya mevcut bankaların sunduğu dijital bankacılık hizmetleri gibi Türkiye'de mevcut olan dijital veya çevrimiçi bankacılık seçeneklerini değerlendirin. Bu seçenekler, düşük ücretleri ve kolay kurulumu nedeniyle girişimciler arasında popülerdir.
- **Finansal Danışmanlıktan Yararlanın:** Türk bankacılık kurallarını ve yeni girişimciler için sunulan hizmetleri anlamak için yerel iş geliştirme merkezlerinden veya Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'ndan (KOSGEB) tavsiye alın.
- **Ücretleri Takip Edin:** İşletme nakit akışınızı etkileyebilecek işlem, bakım ve para çekme ücretlerinden haberdar olun. Bu maliyetleri anlamak, finansmanınızı daha etkili bir şekilde yönetmenize yardımcı olacaktır.
- **Dijital Ödemeleri Kurun:** Birçok turist nakit kullanılmayan ödemeleri tercih edebilir. İşletme banka hesabınızın kart ödemelerini, mobil cüzdanları ve çevrimiçi işlemleri desteklediğinden emin olun, böylece müşterilerinize kolaylık sağlayabilirsiniz.

İşletmenizi Kaydetme ve Vergilendirme

- **İş Yapısı Seçimi:** İşletme türüne karar verin—şahıs şirketi, ortaklık veya limited şirket. Her birinin farklı yasal ve vergisel yükümlülükleri vardır; şahıs şirketi en basit ve en hızlı kurulabilen yapıdadır.
- **İşletme Adınızı Kaydettirin:** Kendi adınız dışında bir adla ticaret yapıyorsanız, işletme adınızı çevrimiçi sistemleri aracılığıyla Türk Ticaret Sicili'ne kaydettirmeniz gerekmektedir.
- **Vergi Dairesine Kayıt:** İşletmenizi vergilendirme amacıyla yerel Vergi Dairesi'ne kaydettirin ve gerekli olduğunda Gelir Vergisi ve Katma Değer Vergisi (KDV) gibi vergiler için kayıt yaptırın.
- **Sosyal Sigorta Kayıt:** Personel çalıştırmayı planlıyorsanız, işveren olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) kayıt yaptırarak sosyal sigorta katkı paylarını ödeyin.
- **Gerekli İzinleri Alın:** Sektörünüze bağlı olarak (örneğin, rehberlik, yiyecek hizmetleri), belirli lisanslara veya izinlere ihtiyacınız olup olmadığını kontrol edin. Düzenlemeye dair gereksinimler konusunda bilgi almak için yerel ticaret odaları veya Kültür ve Turizm Bakanlığı ile iletişime geçin.

Vergilendirme

Türkiye'de bir şahıs şirketi olarak, vergilerinizi beyan usulü ile ödersiniz. İlk olarak, yerel Vergi Dairesi'ne Gelir Vergisi için kaydolmanız gerekir. Her yıl, 31 Mart'a kadar Yıllık Gelir Beyannamesi vererek vergilerinizi beyan edersiniz. Kira, faturalar ve malzeme gibi izin verilen giderleri düşükten sonra işletme kârınız üzerinden vergilendirilirsiniz.

Ayrıca, Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) katkı payları ödemelisiniz. Vergi ve sosyal güvenlik sorunlarından kaçınmak için bu ödemeler için düzenli olarak para ayırın.

Turizm İşletmenizin Tanıtımını Yapmak

1. Dijital Pazarlamayı Kullanın

Web Sitesi Optimizasyonu: Web sitenizin kullanıcı dostu, mobil uyumlu ve organik trafik çekmek için SEO'ya uygun olduğundan emin olun. Hem İngilizce hem de Türkçe dil seçeneklerinin eklenmesi, daha geniş bir kitleye ulaşmanıza yardımcı olabilir.

Sosyal Medya Katılımı: Instagram, Facebook ve TikTok gibi ilgili sosyal medya platformlarında yer alın ve sunduğunuz hizmetlerin yüksek kaliteli görsellerini paylaşarak potansiyel gezginlerle etkileşime geçin.

2. Yerel ve Bölgesel Etkili Kişilerle İşbirliği Yapın

Hedef kitlenizle uyumlu bir takipçi kitlesine sahip Türkiye'deki seyahat blog yazarları ve influencer'larla işbirliği yapın. Onlar, özgün içerik üretebilir ve platformları aracılığıyla daha geniş bir kitleye ulaşabilirler.

3. Benzersiz Deneyimler Sunun

Türkiye'nin kültürünü, tarihini ve doğal güzelliklerini ön plana çıkaran özel deneyimler oluşturun. Geleneksel Türk mutfağı, rehberli turlar veya macera aktiviteleri içeren paketler sunarak farklı turistleri çekmeyi düşünün.

4. Yerel Ortaklıkları Kullanın

Restoranlar, oteller ve ulaşım hizmetleri gibi diğer yerel işletmelerle işbirliği yaparak ortak promosyonlar veya paketler oluşturun. Bu yaklaşım, görünürlüğü artırabilir ve kapsamlı bir deneyim sunarak daha fazla ziyaretçi çekebilir.

5. Topluluk Etkinliklerine Katılın

Yerel festivallere, pazarlara ve fuarlara katılarak sunduğunuz hizmetleri sergileyin. Toplumla etkileşim kurmak, ilişkiler kurmanıza yardımcı olur ve ağızdan ağıza tavsiyeler oluşturabilir.

İstihdam ve Personel Alımı

1. İş Hukukunu Anlayın

Sözleşmeler: Tüm çalışanlara iş unvanı, maaş, çalışma saatleri ve görevleri de dahil olmak üzere istihdamın şartlarını ve koşullarını içeren yazılı sözleşmeler sağlayın. Türkiye’de iş sözleşmeleri Türk İş Kanunu’na uygun olmalıdır.

Asgari Ücret: Türk hükümeti tarafından belirlenen ve çalışanın deneyimi ve rolüne göre değişebilen ulusal asgari ücrete uyum sağlayın.

Çalışma Saatleri ve İzin: Türkiye’nin çalışma saatleri, dinlenme araları, yıllık izin (ilk yıl için minimum 14 gün) ve resmi tatillerle ilgili düzenlemelerini öğrenin.

2. İşe Alım Süreci

İş Tanımları: Türk iş standartlarına uygun olarak sorumlulukları ve nitelikleri ayrıntılı bir şekilde açıklayan net iş tanımları oluşturun.

Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığı: Cinsiyet, yaş, engellilik, etnik köken vb. temelinde ayrımcılıktan kaçınarak adil bir işe alım süreci sağlamak için Türkiye İş Kanunu’na uyum gösterin.

Veri Koruma: Adayların kişisel bilgilerini işlerken Türkiye’nin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na (KVKK) uygun hareket edin.

3. Vergi Kaydı

İşveren Kaydı: Çalışanları işe almadan önce işveren olarak Vergi Dairesi’ne kaydolun. İstihdama ilişkin vergi ödemeleri için bir vergi kimlik numarası almanız gerekecektir.

Bordro Sistemi: Çalışan maaşlarından gelir vergisi ve sosyal güvenlik (Sosyal Güvenlik Kurumu - SGK) kesintilerini yaparak ilgili makamlara iletin.

4. Sosyal Güvenlik Katkıları

Sosyal Güvenlik Katkıları: Türkiye’deki işverenler, çalışanlar için sosyal güvenlik katkı payları ödemek zorundadır. Bu katkılar, sağlık sigortası ve emeklilik gibi sosyal yardım haklarını finanse eder. Katkı oranı, çalışanın kazancına ve sözleşme türüne bağlıdır.

Emeklilik Planları: Zorunlu olmamakla birlikte, çalışan faydalarını artırmak için özel emeklilik planı (Bireysel Emeklilik Sistemi - BES) oluşturmayı düşünün.

5. Sağlık ve Güvenlik Düzenlemeleri

İş Yeri Güvenliği: Türkiye’nin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na uyarak güvenli bir çalışma ortamı sağlayın. Düzenli olarak risk değerlendirmeleri yapın ve çalışanlara gerekli eğitimleri verin.

Çalışan Hakları: Çalışma koşulları, sağlık ve güvenlik politikaları ve raporlama prosedürleri ile ilgili olarak Türk iş hukuku kapsamında çalışan hakları hakkında bilgi edinin.

Mülteci Turizm Girişimcisi Olmak

Dayanıklılık

- **Bir mülteci girişimci olarak, özellikle turizm sektöründe iş kurmak hem tatmin edici hem de zorlu bir yolculuk olabilir.** Savaş veya çatışma sonrasında yeni bir hayat kurmak, sadece finansal ve operasyonel çabalar gerektirmez, aynı zamanda duygusal ve zihinsel iyi oluşa da özen göstermeyi gerektirir. Dayanıklılık geliştirmek, duygusal destek aramak ve zihinsel sağlığı beslemek, başarılı bir iş kurmanın ve istikrar ile öz-yeterlilik hissi oluşturma temel adımlarıdır. Bu rehber, mülteci turizm girişimcilerine, zihinsel sağlıklarını önceliklendirmeleri, dayanıklılık geliştirmeleri ve duygusal destek aramaları için içgörüler ve pratik stratejiler sunmayı amaçlamaktadır.
- **1. Çatışma Sonrası Duygusal ve Zihinsel Sağlık Zorluklarını Anlamak**
- Çatışma sonrası ortamlar genellikle çeşitli zihinsel sağlık sorunlarına neden olur, bunlar arasında şunlar bulunmaktadır:
- **Travma ve Stres:** Mülteciler, yerinden edilme, kayıplar ve çatışmaya maruz kalma nedeniyle travmanın kalıcı etkilerini yaşayabilir. Bu, sizin için çok kişisel bir yolculuk olacaktır.
- **Kaygı ve Belirsizlik:** Farklı bir ülkede yeni bir hayat ve iş kurmak, belirsizlik ve entegrasyon zorlukları nedeniyle kaygıya yol açabilir.
- **İzolasyon:** Dil bariyerleri, kültürel farklılıklar ve tanıdık bir destek ağının eksikliği, yalnızlık hissine neden olabilir.
- **Tükenmişlik:** Özellikle turizm sektöründe girişimciliğin getirdiği talepler, hem zihinsel hem de fiziksel sağlığı etkileyen bir yorgunluğa yol açabilir.
- **2. Duygusal Dayanıklılık Geliştirmek**
- Dayanıklılık, strese uyum sağlama ve zorlukların üstesinden gelme yeteneğidir. Bu, hayatlarını yeniden inşa eden mülteci girişimciler için hayati bir beceridir. İşte duygusal dayanıklılığınızı geliştirmenize yardımcı olacak bazı yollar:
- **2.1 Kendini Tanıma Uygulaması**
- **Zorluklarınızı ve Zayıf Yönlerinizi Tanıyın:** Stres veya duygusal rahatsızlık yaratan durumları belirleyin. Bu tetikleyicileri anlamak, duygusal tepkileri yönetmenize yardımcı olabilir.
- **Duyguları Kabul Edin:** Kaygı, korku veya üzüntü gibi duyguları yargılamadan kabul edin. Duyguları fark etmek, onları etkili bir şekilde yönetmenin ilk adımıdır.
- **2.2 Gerçekçi Hedefler Belirleyin**
- **Küçük Başlayın:** Özgüven oluşturmak için küçük, ulaşılabilir iş hedefleri belirleyin. Küçük başarıları kutlayarak kendinizi motive edin.
- **Bir Plan Yapın:** Stresle başa çıkma ve zorluklara uyum sağlama stratejilerini içeren bir iş planı geliştirin.

Mülteci Turizm Girişimcisi Olmak

Dayanıklılık

• 2.3 Baş Etme Mekanizmaları Geliştirin

- **Pozitif Düşünme:** Olumsuz düşünceleri olumlu ve yapıcı düşüncelere dönüştürme pratiği yapın. Kontrol edebileceğiniz şeylere odaklanın, kontrol edemeyeceğiniz şeylere değil.
- **Farkındalık ve Rahatlama:** Stresi yönetmek ve dengede kalmak için meditasyon, derin nefes alma veya yoga gibi farkındalık uygulamalarına katılın.
- **Sorun Çözme:** Zorlukları yönetilebilir adımlara ayırarak, seçenekleri keşfederek ve çözümler arayarak sistematik bir şekilde yaklaşın.

• 3. Duygusal Destek Aramak

- Kendiniz ve işiniz için bir destek sistemi geliştirin. Diğer işletmeler, mülteciler, STK'lar ve müşterilerle konuşun. İş dünyasında tanınır hale gelin ve toplulukla etkileşim kurun.

• 3.1 Yerel Topluluk ile Bağlantı Kurun

- **İş Ağlarına Katılın:** Yerel turizm iş derneklerine veya mülteci destek gruplarına katılın. Diğer girişimcilerle bağlantı kurmak, değerli bilgiler, ağ oluşturma fırsatları ve duygusal destek sağlayabilir. Yerel topluluk etkinliklerine ve kültürel festivallere katılın. Bağlantılar kurmak, yalnızlık hissini azaltabilir ve aidiyet duygusunu güçlendirebilir.

• 3.2 Kişisel Bir Destek Sistemi Oluşturun

- **Güvenilir Kişiler Bulun:** Aile, arkadaşlar veya diğer girişimciler gibi, size destek verebilecek kişileri belirleyin. Deneyimleri paylaşmak, stresi hafifletebilir ve zorluklara farklı bir bakış açısı sunabilir.
- **Mentor Arayın:** Turizm sektöründe bir mentor bulun. Mentorlar, tavsiye, cesaretlendirme ve rehberlik sunarak iş ortamında gezinmenize yardımcı olabilir ve duygusal güvence sağlayabilir.

• 3.3 Profesyonel Destek Hizmetlerini Kullanın

- **Danışmanlık Hizmetleri:** Mültecilere ücretsiz veya uygun fiyatlı zihinsel sağlık hizmetleri sunan kuruluşları araştırın. Profesyonel bir danışmanla konuşmak, travmayı işlemeye ve başa çıkma stratejileri geliştirmeye yardımcı olabilir.
- **Zihinsel Sağlık Yardım Hatları:** Kriz zamanlarında acil destek almak için ulusal zihinsel sağlık yardım hatlarına veya mülteci destek hatlarına başvurun.

Mülteci Turizm Girişimcisi Olmak

Dayanıklılık

- **4. Zihinsel İyi Oluşunuza Dikkat Edin**
- Zihinsel sağlığı korumak, girişimciliğin getirdiği taleplerle başa çıkmak için çok önemlidir. İşte zihinsel sağlığınızı beslemenize yardımcı olacak bazı stratejiler:
- **4.1 Sağlıklı Bir İş-Yaşam Dengesi Kurun**
- **Sınırlar Belirleyin:** Çalışma saatlerini belirleyin ve iş ile kişisel zaman arasında net bir sınır oluşturun. Bu, tükenmişliği önlemeye ve rahatlama ile kendinize bakım için zaman ayırmanıza yardımcı olur.
- **Mola Zamanlarını Planlayın:** Çalışma gününüz boyunca düzenli molalar vermek, yeniden şarj olmak ve odaklanmayı sürdürmek için önemlidir. İşten uzaklaşıp keyif veren etkinliklere katılmak için zaman ayırın.
- **4.2 Kendi Kendine Bakımı Uygulayın**
- **Fiziksel Sağlık:** Düzenli egzersiz, dengeli beslenme ve yeterli uyku ile fiziksel sağlığı önceliklendirin. Fiziksel iyi oluş, doğrudan zihinsel sağlığı etkiler.
- **Hobiler ve İlgi Alanları:** İş dışında size neşe ve rahatlama sağlayan hobiler veya etkinliklerle ilgilenin. Bu, okumak, yemek pişirmek veya doğada yürüyüş yapmak gibi her şey olabilir.
- **4.3 Öğrenmeye ve Gelişmeye Devam Edin**
- **Atölyelere Katılın:** Zihinsel sağlık, girişimcilik ve stres yönetimi ile ilgili atölye çalışmalarına ve eğitim programlarına katılın.
- **Yeni Beceriler Geliştirin:** Yeni beceriler öğrenmek, sadece işinize fayda sağlamakla kalmaz, aynı zamanda özgüveni artırır ve bir amaç duygusu kazandırır.

Ek Okuma

Aşağıdaki kapsamlı olmayan kaynak listesi, özellikle mülteciler için, iş kurma, pazarlama desteği, hibeler, finansman ve girişimcilik yardımı konularında değerli bilgiler sunmaktadır:

1. KOSGEB (Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)

Web sitesi: <https://www.kosgeb.gov.tr/>

KOSGEB, küçük işletmelere eğitim, mentorluk ve mali hibeler dahil olmak üzere çeşitli destekler sunar. Mülteciler, turizm işletmesinin nasıl kurulacağına dair bilgi alabilir ve girişimlerini geliştirmek için özel olarak hazırlanmış desteklerden yararlanabilirler.

2. TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği)

Web sitesi: <https://www.tursab.org.tr/>

TÜRSAB, turizm sektöründe faaliyet gösterenler için temel iş kaynakları, eğitim ve analizler sunan ulusal turizm yetkilisidir. Sektördeki girişimcilere destekler sağlar.

3. TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)

Web sitesi: <https://www.tobb.org.tr/>

TOBB, çeşitli sektörlerdeki işletmelere destek vererek, iş ağı oluşturma fırsatları, iş kurma rehberliği ve pazarlara erişimi sağlar. Turizm işletmelerini başlatmak veya büyütmek isteyen mülteciler için önemli bir kaynaktır.

4. Mülteci Destek Derneği (MUDEM)

Web sitesi: <https://www.mudem.org/>

MUDEM, mültecilere, işletme kurma kaynakları da dahil olmak üzere, hedefe yönelik destek sunar. Mülteciler, sürdürülebilir bir turizm işletmesi kurmalarına yardımcı olacak yasal, finansal ve eğitim desteklerine erişebilirler.

5. T.C. Ticaret Bakanlığı

Web sitesi: <https://www.ticaret.gov.tr/>

Ticaret Bakanlığı'nın web sitesi, Türkiye'de iş kurma adımları, yasal gereklilikler ve mevcut destekler hakkında ayrıntılı rehberlik sunar. Bu, adım adım rehber ihtiyacı duyan mülteciler için mükemmel bir kaynaktır.